

Talousarvion 2027 ja -suunnitelman 2028–2030 laadintaohje

Vantaan kaupunkistrategia 2026–2029

Vantaan kaupunginhallitus 1.6.2026

Vantaa
Vanda

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Taloussuunnitelman 2027–2030 lähtökohdat	4
2.	Toimintaympäristö	9
2.1	Talouden näkymät.....	9
2.2	Kuntatalouden kehitys ja kuntatalousohjelma	10
2.3	Tiedolla johtaminen ja väestöennuste	13
3.	Taloussuunnitelman 2027–2030 toimeenpano	15
3.1	Strategiaa toteuttavat muutosohjelmat	15
3.2	Talousarvion 2027 valmistelun eteneminen	16
4.	Talousarvion valmistelu toimialoilla.....	16
4.1	Strategisten vuositavoitteiden valmistelu (ent. sitovat tavoitteet) 17	
4.2	Toimialojen tuloskorttien valmistelu.....	17
4.3	Henkilöstömenosuunnittelu ja käyttötalouden budjetointi.....	18
4.4	Henkilöstösuunnitelman lähtökohdat	20
4.5	Toimitilojen tarkistusprosessi ja tilojen irtisanominen	21
5.	Kasvun ja investointien ohjauksen malli	22
5.1	Investointiosan valmistelu	23
5.2	Menettelytavat ja tarve-esitykset.....	23
5.3	Muut investointien hankeryhmät	24
6.	Toimialojen taloussuunnitelman perustelutekstit	25
7.	Konserni kunnan talousarviossa.....	25
7.1	Konsernin vastuut ja velvoitteet.....	26
7.2	Tytäryhteisöille asetettavat tavoitteet.....	26
8.	Toimialojen käyttösuunnitelmien ja työohjelmien hyväksyminen..	27
8.1	Talousarvion 2027 sitovuus ja raportointi	28
8.2	Strategian raportointi ja seuranta.....	28
8.3	Taloussuunnitelman laadintaa koskeva lainsäädäntö.....	28
9.	Riskienhallinta.....	30

Lisätietoja:

- Taloussuunnitelma: Päivi Kandolin 040 626 7613 ja Teija Oras 050 314 5084
- Kaupunkistrategia: Vesa Kokkonen 050 318 1582 ja Antti Torkkeli 050 318 1586
- Henkilöstö- ja koulutussuunnitelma: Tiina Harju-Kukkula 040 358 1764
- Toimitilojen tarkistus ja sisäiset vuokrat: toimitilat.isannointi@vantaa.fi
- Käyttäjäpalvelujen (ateria-, siivous-, vahtimestari- ja turvallisuuspalvelut) budjetointi: Sirpa Viinikari-Kauria 043 826 6495
- Toimitilainvestoinnit sekä investointien käyttötalousvaikutukset: Petri Kokkonen 043 826 8086
- Kasvun ja investointien ohjauksen malli: Noora Järvi 040 511 7121
- Tietojärjestelmähankkeet: Jarkko Karjalainen 043 825 6305
- SAP budjetointijärjestelmä: Teija Oras 050 314 5084

1. Taloussuunnitelman 2027–2030 lähtökohdat

Taloussuunnitelmaa 2027–2030 valmistellaan erittäin haastavassa taloudellisessa tilanteessa. Vuoden 2025 tilinpäätös oli lähes 80 miljoonaa euroa alijäämäinen ja vuoden 2026 ennuste näyttää lähes yhtä suurta alijäämää. Suomen yleisessä taloustilanteessa on lieviä elpymisen merkkejä, mutta se ei helpota kaupungin taloustilannetta tarpeeksi nopeasti. Lisäksi maailmanpoliittinen tilanne jatkuu edelleen hyvin epävakana. Vantaan ja koko pääkaupunkiseudun työllisyystilanne on erittäin heikko aiheuttaen kaupungille kustannuksia ja samaan aikaan vähentäen kaupungin verotuloja. Rakentamisen, erityisesti asuntorakentamisen heikko suhdanne jatkuu edelleen ja tämä vähentää erityisesti Vantaan kaupungin maanmyyntituloja. Samanaikaisesti suuret investointimenot, erityisesti Vantaan ratikka, lisäävät rahoituksen tarvetta ja kasvattavat kaupungin lainatarvetta. Kaupungin talous on saatava ylijäämäiseksi taloussuunnitelmakauden aikana, joten talouden tasapainon saavuttamiseen täytyy panostaa erityisen paljon.

Kuntal 110 § säädetään talousarvion ja -suunnitelman laadinnasta, jossa valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio huomioiden kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Vuosittain hyväksyttävä talousarvio- ja suunnitelma on valtuuston keskeinen toiminnan ja talouden ohjausväline ja se perustuu hyväksytyyn strategiaan. Strategia ohjaa kaupungin päätöksentekoa, talouden suunnittelua ja kehitysprojekteja.

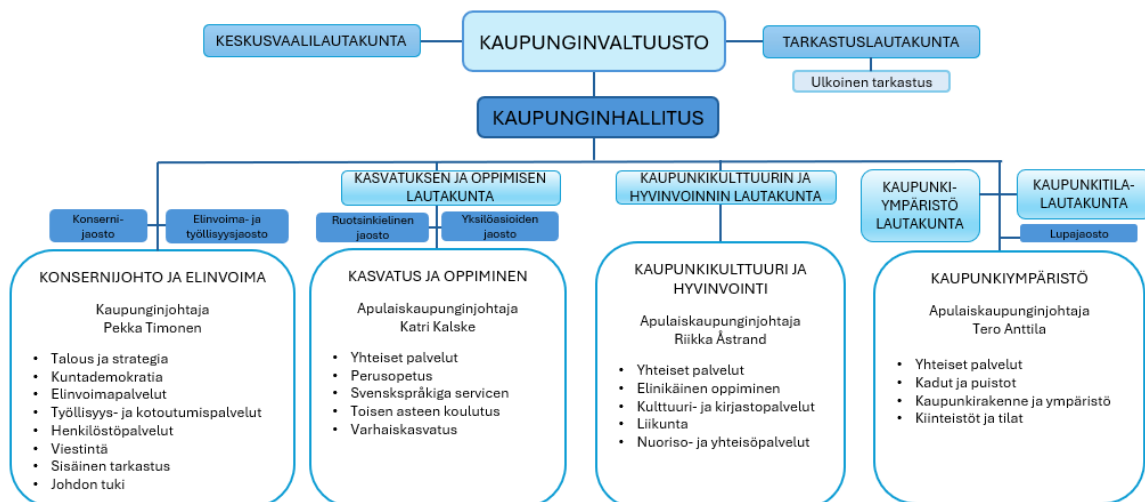
Vuoden 2027 talousarvion ja suunnitelmakauden 2028–2030 valmistelu perustuu kaupunkistrategian 2026–2029 toimeenpanoon. Onnistumisen perustana on vakaa ja kestävä talous. Tavoitteena ovat käyttötalouden tasapainotus strategiakauden aikana, toimitilainvestointien priorisointi sekä kaupungin velkaantumisen pysäyttäminen strategiakauden lopussa. Strategian mukaisesti taloustavoitteita seurataan ja niitä voidaan arvioida uudelleen, jos taloudellisessa toimintaympäristössä tapahtuu olennaisia muutoksia. Vantaalla taloussuunnitelmakausi on neljä vuotta, joista ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi.

Strategia-asiakirjat

Strategiaa toteutetaan muutosohjelmatyön avulla. Ohjelmat perustuvat tunnistettuun muutostarpeeseen ja mahdollisuuteen toteuttaa myönteistä muutosta.

Vantaan toimielinrakenne ja organisaatio 1.1.2025 alkaen

Talouden vuosikello 2026

Lautakuntien käyttösuunnitelma käsittelyt

Valtuustoryhmien väliset TS-neuvottelut

Kaupunginvaltuusto: TS-päätös ja veroprosenttipäätös

Kaupunginjohtajan esityksen julkistaminen, valtuuston TS-info 1

Valtuuston TS-info 2, toimialojen TS-esitykset, investointiesittelyt

Toimialojen talousarvioesitysten lautakuntakäsittelyt

Kaupunginvaltuuston iltakoulu: yhteisesittelyt

Hankejoto: toimitila- sekä kunnallistekniikan investointiohjelman viimeistely

Hankejoto: toimitila- ja kunnallistekniikan investointiohjelman valmistelu

Kaupunginjohtajan budjettineuvottelut toimialoittain

Kaupunginvaltuuston seminaari

Kaupunginjohtajan ensimmäiset toimialatapaamiset

Käyttösuunnitelmat 2026 tiedoksi kaupunginhallitukselle

Kaupunginvaltuuston iltakoulu: toimintaympäristöanalyysit

Kaupunginvaltuuston seminaari

Kaupunginjohtajan kehysneuvottelut toimialoittain

Kaupunginvaltuusto: lähete keskustelu taloussuunnitelman laatimiselle

Kaupunginhallituksen seminaari

Kaupunginvaltuuston seminaari

- Talousarvion valmistelu
- Talousarvion toteutumisen seuranta
- Tilinpäätös ja arviointi

Kaupunginhallitus: Talousarviokehys ja sitovat tavoitteet sekä laadintaohje

Kaupunginvaltuusto: Talousarviokehys ja sitovat tavoitteet

Taloussuunnitelman laadinnan keskeisiä päivämääriä

Helmikuu	Pvm
Alueelliset palveluverkkosuunnittelun workshopit	11.-25.2.2026
Maaliskuu	
Kaupunginvaltuuston iltakoulu; toimintaympäristöanalyysit toimialoittain	12.3.2026
Strategisten ohjelmien kehysten kehysneuvottelu	18.3.2026
Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnittelun workshop I	26.3.2026
Huhtikuu	
Toimialojen kehysneuvottelut, meno- ja tulorakennetarkastelu, strategisten ohjelmien toimeenpano ja sitovien tavoitteiden luonnokset	
Kaupunkiympäristön toimiala	9.4.2026
Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala	9.4.2026
Konsernijohto ja elinvoima	10.4.2026
Kasvatuksen ja oppimisen toimiala	15.4.2026
Kaupunginvaltuuston lähetekeskustelu	27.4.2026
Toukokuu	
Hankejoto IV	5.5.2026
Kaupunginhallituksen seminaari	7.5.2026
Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnittelun workshop II	13.5.2026
Kaupunginvaltuuston seminaari	21.5.2026
Toimialatasoinen riskienhallintasuunnitelma	29.5.2026
Kesäkuu	
TS-laadintaohjeet kaupunginhallituksessa	1.6.2026
Kaupunginhallitus; kehyspäätös	1.6.2026
Hankejoto V	4.6.2026
Kaupunginvaltuusto; kh:n kehyspäätös tiedoksi	22.6.2026
Elokuu	
Kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnittelun workshop III	17.8.2026
Hankejoto VI	20.8.2026
Toimialojen budjettineuvottelut, meno- ja tulorakennetarkastelu, strategisten ohjelmien toimeenpano, sitovien tavoitteiden valmistelutilanne	
Kaupunkiympäristön toimiala	17.8.2026
Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala	19.8.2026
Konsernijohto ja elinvoima	19.8.2026
Kasvatuksen ja oppimisen toimiala	26.8.2026
Kaupunginvaltuuston seminaari	27.8.2026
Syyskuu	
Hankejoto VII	4.9.2026
Toimielimen talousarvioesityksen materiaalit talousohjaukseen ennen ltk kokousta	
Ennen lautakuntakäsittelyä pidetään lautakuntien TA seminaarit tai vastaava	
Lautakuntakäsittelyt, viikko 38	
Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta	15.9.2026
Kasvatuksen ja oppimisen lautakunta	15.9.2026
Kaupunkiympäristölautakunta	15.9.2026
Kaupunkilalautakunta	16.9.2026
Kaupunginvaltuuston iltakoulu; yhtiöesittelyt	17.9.2026
Kaupunginjohtajan tasapainotettu TS esitys (YTR, lehdistö, TS-info I)	28.9.2026

Lokakuu

TS-info 2; toimialojen TS-esitykset, investointiesittelyt	1.10.2026
Valtuustoryhmät palauttavat talousarviota koskevat selvityspyynnöt	7.10.2026
Hankejoto VIII	8.10.2026
Toimialojen vastaukset selvityspyyntöihin julkaistaan Extranetissä	14.10.2026
Valtuustoryhmät palauttavat muutosesitykset talousarvioon (korilista)	20.10.2026
Muutoslista toimitetaan toimialoille kommentointia varten	21.10.2026
Kommentit korilistan muutosesityksistä toimialoilta talousohjaukseen	26.10.2026

Marraskuu

Koonti muutosesityksistä lähetetään neuvottelijoille (korilista)	30.10.2026
Valtuustoryhmät palauttavat muutosesityslistan liikennevaloilla	1.11.2026
Valtuustoryhmien välinen TS-neuvottelu	2.11.2026
Kaupunginhallituksen TS 2027–2030 esitys	3.11.2026
Hankejoto IX	12.11.2026
Kaupunginvaltuusto; TS 2027–2030 päätös, veroprosenttipäätös	16.11.2026
Toimialatasoinen riskienhallintasuunnitelma ja arvio riskienhallinnan onnistumisesta	27.11.2026

Joulukuu

Käyttösuunnitelmat ja työohjelmat 2027 käsitelty lautakunnissa	31.12.2026
--	------------

Tammikuu

Käyttösuunnitelmat 2027 tiedoksi kaupunginhallituksessa	25.1.2027
---	-----------

2. Toimintaympäristö

2.1 Talouden näkymät

Talouden ja toimintaympäristön kehittymisen ennakointi on ollut haastavaa koko 2020-luvun ajan. Merkittävä muutos aikaisempiin vuosikymmeniin on ollut geopolitiikan korostuminen aivan uudella tavalla. Koronakriisiä seurannut nopea elpyminen katkesi inflaation ja korkojen noustessa Venäjän aloitettua hyökkäyssodan Ukrainaan. Toistaiseksi pienemmässä mittakaavassa toistui samankaltainen shokki alkuvuodesta 2026, kun Lähi-idässä puhkesi uusi sota, joka vaikutti energian ja muiden raaka-aineiden saatavuuteen. Tämä nostaa jälleen inflaatiota ja korkopaineita samalla kun talouskasvu on heikkoa.

Vuonna 2026 talouden näkymiä leimaa edelleen poikkeuksellisen suuri epävarmuus. Yhdysvaltojen kauppapolitiikan kiristyminen ja tullien laajentuminen ovat lisänneet epävakautta globaalissa kaupassa, ja kauppajännitteet erityisesti Yhdysvaltojen ja Kiinan välillä ovat voimistuneet. Samanaikaisesti maailmantalouden kasvu hidastuu, ja IMF ennustaa sen olevan noin 3,1 prosenttia vuonna 2026, mikä jää pitkän aikavälin keskiarvon alle.

Suomen talouden näkymät ovat edelleen heikot, vaikka käänne parempaan on tapahtunut vuoden 2025 lopulla. Tuoreimmissa VM:n ennusteissa talous kasvaa vuonna 2026 noin 0,6 prosenttia, ja kasvu jää selvästi potentiaalista hitaammaksi. Kasvu on hidasta, koska kotimainen kysyntä on heikkoa, rakentaminen pysyy matalalla tasolla ja kansainvälinen kysyntä on epävarmaa. Vuosille 2027 ja 2028 VM ennustaa 1,7 prosentin talouskasvua.

Työmarkkinoiden tilanne on edelleen haastava. Suomen Pankki ennustaa työttömyysasteen olevan vuonna 2026 noin 10 prosenttia, ja sen lasku on hidasta talouskasvun vaimouden vuoksi.

Inflaatio on hidastunut aiemmista huippuvuosista, mutta siihen kohdistuu edelleen nousupaineita erityisesti energian hintojen kautta. Suomen Pankki ennustaa inflaation olevan noin 1,9 prosenttia vuonna 2026. Euroalueella inflaatio on keväällä 2026 noussut uudelleen noin 3 prosenttiin energiahintojen nousun seurauksena. Tämä on yli EKP:n 2 prosentin inflaatiotavoitteen.

Euroopan keskuspankki on pitänyt ohjauskorot noin 2 prosentin tasolla ja korostanut epävarmuuden lisääntymistä: inflaatiopaineet ovat kasvaneet samalla kun talouskasvu on hidastunut. Korkopolitiikkaa ohjaa jatkossa vahvasti energiahintojen ja geopolitiittisen tilanteen kehitys. Todennäköistä onkin, että EKP tulee nostamaan

kuluvan vuoden aikana korkoja. Tämä on nostanut pitkiä Euribor-korkoja markkinoilla.

Kokonaisuutena toimintaympäristöä kuvaa edelleen samanaikainen hidas kasvu, kohonnut epävarmuus ja geopoliittisten riskien korostuminen. Näiden tekijöiden vuoksi talouskehitys on herkkä ulkoisille muutoksille, ja ennusteisiin liittyy tavallista enemmän epävarmuutta. Oleellista on muun muassa, miten meneillään olevat kriisit kehittyvät.

2.2 Kuntatalouden kehitys ja kuntatalousohjelma

Kuntatalouden tilanne heikkeni edelleen vuonna 2025. Heikentymisen taustalla on toimintakulujen voimakas kasvu sekä heikko verotulokertymä. Toimintakuluja kasvatti erityisesti TE-palveluiden siirto kuntien vastuulle vuoden 2025 alussa. Samanaikaisesti toteutui suhdanneriski, kun Suomen talouden yleinen tilanne heikkeni voimakkaasti ja työttömyysluvut kasvoivat ennätyskorkeiksi. Valtiolta siirtynyt rahoitus ei siis riittänyt kattamaan TE-palveluiden kasvaneita kustannuksia, vaan lisäkulut jäivät kuntien katettavaksi. Yleinen heikko taloustilanne vaikuttaa myös verotuloihin, erityisesti kunnallis- ja yhteisöverokertymiin. Vuonna 2025 verotulokertymä jopa laski Vantaalla 2,8 prosentilla edelliseen vuoteen verrattuna.

Vuoden 2025 tilinpäätösarvotietojen perusteella kuntien vuosikate heikkeni 410 milj. eurolla vuoteen 2024 verrattuna, mutta tilikauden tulos oli vielä 0,8 mrd. euroa positiivinen. Tulosta paransi kuitenkin kertaluonteiset erät ja ilman Helsingin, Espoon ja Porin tulosta kuntien tulos olisi jäänyt reiluun 100 milj. euroon. Toiminnan ja investointien rahavirta oli -0,8 mrd. euroa alijäämäinen ja kuntatalouden lainakanta kasvoi 0,8 mrd. eurolla yli 20 mrd. euroon.

Kuntatalouden kuluvan vuoden tilanne on erittäin haastava. Tulokehitys on kuluvana vuonna vaimeaa, koska kunnallisverotuloarvioita laskee heikentynyt ansiokehitys sekä työllisyystilanne. Myös kuntien toimintakulut jatkavat edelleen kasvuaan. Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on keskimäärin 3,2 prosenttia vuodessa vuosina 2027–2030. Kuntatalouden suurimman kuluerän muodostavat henkilöstökustannukset ja siksi kunta-alan kustannuspaineita lisää sovitut palkkaratkaisut. Kustannuksia lisää myös erityisesti työttömyysetuuksien kasvaneet rahoitusvastuut. Selvää on, etteivät kuntatalouden tulot riitä kuntatalouden kasvaviin menopaineisiin.

Iranin sodan vaikutukset näkyvät jo nyt kasvaneina korkokustannuksina, mutta vaikutukset sodan pitkittyessä voivat olla paljon laajemmat. Investointipaineet ovat suuret kasvavissa kunnissa, kuten Vantaalla ja ne kohdistuvat suurelta osin perusinfrastruktuuriin. Vuosikate ei näin ollen tule riittämään kuntien nettoinvestointeihin

ja Valtiovarainministeriön painelaskelmien mukaan toiminnan ja investointien rahavirta heikkenee kaikissa kuntakokoryhmissä vuonna 2027.

Suurissa ja kasvavissa kunnissa on runsaasti investointitarpeita, kun taas pienenevien lapsi- ja nuorisoikäluokkien kunnissa haasteena on sopeuttaa palveluverkkoa ja toimintaa vastaamaan vähenevää palvelutarvetta. Eriytymiskehitys näkyy kuntien taloustilanteissa sekä kuntien edellytyksissä järjestää lakisäateisiä palveluita. Kuntatalouden merkittävä tulojen ja menojen epätasapaino edellyttää talouden tasapainottamistoimien jatkamista ja pitkäjänteisiä sopeutustoimia.

Valtion hallitusohjelmassa tavoiteltiin kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistusta, mutta hallituspuolueet eivät päässeet asiasta sopuun. Esitetty uudistus olisi ollut Vantaan kaupungin kannalta positiivinen ja olisi kasvatanut kaupungin valtionosuustuloja. Kuntien normien keventämistä ja tehtävien tarkastelua on jatkettu ja sen tarkoitus on ollut parantaa kuntien toimintaedellytyksiä sääntelyä purkamalla. Normien purun myötä kuntien valtionosuuksia vähennettiin noin 22 milj. eurolla, mutta toimenpiteiden vaikutusta kuntatalouteen ei pystytä arvioimaan.

Kuntien peruspalveluiden valtionosuus vuonna 2027 on noin 45 milj. euroa suurempi kuin kevään 2025 valtiontalouden kehyspäätöksessä, mutta noin 28 milj. euroa pienempi kuin vuoden 2026 valtion talousarviossa. Valtionosuuksia vähentää erityisesti perustoimeentulotuen kuntien rahoitusosuuden kasvu vuonna 2025, joka huomioidaan kahden vuoden viiveellä ja vähentää valtionosuuksia vuonna 2027 noin 120 milj. eurolla. Vuoden 2027 indeksikorotus 3,5 prosenttia lisää valtionosuuksia noin 116 milj. eurolla, mutta jo aiemmin päätetty 1 prosenttiyksikön indeksijarru vähentää valtionosuuksia. Indeksijarru nostettiin lisäksi 2,8 prosenttiyksikköön, jolloin indeksikorotukseen kohdistuva vähennys on yhteensä noin 94 milj. euroa. Myös valtion sopeuttamistoimena väliaikaiseksi tarkoitettu kevään 2025 kehysriihen päätös 75 milj. euron valtionosuusleikkauksesta säädettiin pysyväksi.

Uutena toimenpiteinä valtionosuutta lisää kotoutumispalveluiden uudistus, jonka tavoitteena on tehostaa järjestelmää. Uudistuksen seurauksena kotoutumiskoulutuksen rahoitus 25 milj. euroa siirrettiin kuntien valtionosuuksiin. Uudistuksen tavoitteena on saada 15 milj. euron säästö valtiotalouteen, mikä toteutuu osittain syksyn 2025 budjettiriihessä päätetyllä toimenpiteellä leikata kunnille ja hyvinvointialueille kotoutumisen edistämistä maksettavien laskennallisten korvausten määrärahoja 30 milj. eurolla vuonna 2027.

Työvoimaviranomaisen tulee järjestää kotoutuja-asiakkaalle kielitaitoa edistävä palvelu takuuajan puitteissa, josta kunnille arvioidaan tulevan noin 10 milj. euron lisäkustannus. Työvoimaviranomaiselle on mahdollistettu kolmannen sektorin

tuottaman toiminnan tukeminen, jolla pyritään edistämään erityisesti heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllistymistä. Uudistuksen myötä valtionosuuksia lisättiin noin 13 milj. eurolla vuodesta 2027 lähtien.

Hallitus on päättänyt aiemmin kotihoidon tuen ns. Norjan mallin käyttöönotosta, jonka arvioidaan lisäävän varhaiskasvatuksen kysyntää. Muutos tulee voimaan 1.1.2027 alkaen. Muutoksen vaikutusta on arvioitu uudelleen ja tämän vuoksi valtionosuuksia lisätään hieman vuodelle 2027, mutta enemmän vuosille 2028–2030.

Valtionosuutta kasvattavat myös vuoden 2026 valtion talousarviossa päätetyt muutokset, joista merkittävimpiä ovat vuoden 2026 valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksen muuttuminen noin 59 milj. euroa sekä kotikuntaa vailla olevien kotikuntakorvausten muutos noin 5 milj. euroa. Myös vuoden 2027 arvio valtion ja kuntien välisestä kustannustenjaon tarkistuksesta lisää kuntien valtionosuutta noin 22 milj. eurolla. Vuosien 2025–2027 valtionosuuden tasoa laskevat sote-uudistukseen liittyvät tarkistukset, eli vuoden 2024 valtionosuuslisäyksen (192 milj. euroa) takaisinperintä sekä sote-siirtolaskelman tarkistus (kunnille -501 milj. euroa). Nämä määräaikaiset valtionosuusvähennykset poistuvat kuntien valtionosuuksista vuonna 2028.

Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämät valtionosuudet kunnille ja kuntayhtymille kasvavat indeksikorotuksen, 3,5 prosenttia, myötä arviolta 33,3 milj. eurolla. Ammatillisen koulutuksen rahoituksen vuoden 2027 indeksikorotuksesta, 2,4 prosenttia, kohdistuu kunnille ja kuntayhtymille arviolta 17,5 milj. euroa. Valmistavan opetuksen menoihin kohdentuu oppilasmäärän aiemman kasvun vuoksi 13 milj. euron lisäys vuonna 2027.

Pääosin valtionavustuksilla haettavaksi valtio on myöntämässä yli 25-vuotiaille pitkäaikaistyöttömille kohdennettavaan ns. osaamisasetelin käyttöönottoon 20 milj. euroa. Lisäksi nuorisotyöttömyyttä pyritään ehkäisemään pilottihankkeella korkean nuorisotyöttömyyden kaupungeissa, johon on varattu 15 milj. euroa pilottiin osallistuville kunnille. Myös aiemmin päätettyä nuorten työllistymisaseteliä vahvistetaan 20 milj. eurolla.

Toisen asteen koulutuksessa opiskelijoiden oikeutta oppimisen tukeen ja erityisopetukseen vahvistetaan. Ammatillisessa koulutuksessa koulutustarjontaa pyritään kannustimilla suuntaamaan paremmin työelämän ja väestön osaamistarpeiden mukaisesti. Englanninkielisen lukio-opetuksen tarjontaa vahvistetaan ja englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittaminen mahdollistetaan syksystä 2028 alkaen. Ammatillisessa ja lukiokoulutuksessa otettiin käyttöön lukukausimaksut EU/ ETA-maiden ulkopuolisille opiskelijoille 1.8.2026 lukien, minkä vuoksi koulutuksen järjestäjille myönnettävää rahoitusta pienennetään 18 milj. eurolla vuodesta 2027 lukien.

Liikuntatoimen ja nuorisotyön rahoitusta vähennetään 1 milj. euroa vuonna 2027, jonka mahdolliset vaikutukset kuntiin tarkentuvat jatkovalmistelussa.

MAL-sopimuksissa valtio sitoutuu kaupunkiseutujen saavutettavuutta ja kestävää liikkumista edistäviin hankkeisiin noin 570 milj. euron rahoituksella. Näitä ovat muun muassa kaupunkiseutujen raide- ja kaupunkiraitiotiehankkeet. Valtio tukee asuntotuotantoa erityisesti kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen rakentamiseksi. Valtion tukeman asuntotuotannon korkotukilainavaltuudet laskevat vuoden 2026 tasosta reilusti yli puolet eli 500 milj. euroon vuonna 2027.

Verotulomenetysten korvaukset ovat vuonna 2027 yhteensä noin 615 milj. euroa ja nousevat noin 771 milj. euroon vuoteen 2030 mennessä.

Hallitus on antanut esityksen hankintalain uudistamisesta eduskunnalle. Uudistuksen tavoitteena on lisätä julkisten hankintojen tehokkuutta ja saavuttaa kustannussäästöjä vahvistamalla kilpailua ja kehittämällä hankintojen johtamista. Tavoitteena on avata erityisesti tukipalvelujen hankintoja laajemmalle kilpailulle. Esityksen vaikutukset kuntatalouteen ovat moninaisia. Valtion arvion mukaan sidosyhtiöihin liittyvien muutosten kertaluonteiset kustannukset olisivat noin 410 milj. euroa ja kilpailun lisääntymisestä saatavat säästöt 37–74 milj. euroa vuodessa kahden vuoden siirtymäajan jälkeen. Vaikutukset vaihtelevat merkittävästi kuntien koon, sijainnin ja palvelurakenteen mukaan.

Kiinteistöveron arvostamisuudistusta on määrä jatkaa niin, että uudistus on kohtuullinen kiinteistöjen omistajille. Uudistuksen tarkoitus on saattaa rakennusten ja maapohjien verotusarvot vastaamaan paremmin niiden käypiä arvoja. Hallitus on myös kehysriihessä 2026 päättänyt jatkaa uuden alueellisen matkailijaveron lainvalmistelua.

(Lähde: VM, julkisen talouden suunnitelma vuosille 2027–2030 sekä kuntatalousohjelma vuosille 2027–2030: Kevät 2026)

2.3 Tiedolla johtaminen ja väestöennuste

Vantaan kaupungin talousarvion ja -suunnitelman valmistelu perustuu tiedolla johtamiseen, jossa päätöksenteon ja resurssien kohdentamisen lähtökohtana on ajantasainen, luotettava ja yhteismitallinen tieto kaupungin toimintaympäristön kehityksestä, palvelutarpeista ja talouden reunaehdoista. Tiedolla johtamisen tavoitteena on tukea strategisten valintojen tekemistä, vahvistaa ennakoitavuutta sekä lisätä päätöksenteon läpinäkyvyyttä.

Tiedolla johtaminen kytkeytyy kaupunkistrategian toimeenpanoon sekä strategisiin muutosohjelmiin, strategisiin vuositavoitteisiin ja toimialojen tuloskortteihin.

Taloussuunnittelussa tiedolla johtamisen rooli korostuu strategisten painopisteiden seurannassa, toimintaympäristön muutosten tunnistamisessa sekä päätöksenteon ja resurssien kohdentamisen tukena.

Tiedolla johtamisen tietopohja muodostuu useista kaupungin yhteisistä tiedoista ja seurannoista, jotka kuvaavat väestönkehitystä ja -rakennetta, työllisyyttä ja työmarkkinoita, asumista ja rakentamista sekä kaupungin elinvoiman ja toimintaympäristön muutosta. Näiden tietojen avulla tunnistetaan kehityssuuntia, riskejä ja mahdollisuuksia sekä tuetaan taloussuunnitelman valmistelua kaupunkitasolla ja toimialoilla.

Toimintaympäristön kehittymistä ja siinä tapahtuvia muutoksia seurataan osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Seuranta mahdollistaa tavoitteiden etenemisen arvioinnin sekä tarvittavat toimenpiteet, mikäli toimintaympäristössä tai talouden reunaehdoissa tapahtuu olennaisia muutoksia.

Väestöennuste

Väestöennuste antaa kehitysnäkymän, jonka avulla toimialat voivat mitoittaa palvelunsa ja niiden vaatimat kustannukset kaupungin taloussuunnittelussa.

Koko väestön ennuste laaditaan kerran vuodessa ja se kattaa koko kaupungin lisäksi kaupunginosaj- ja suuralue-tasoisena ennusteen. Väestöennusteen laskennassa käytetään pääkaupunkiseudun yhteistä väestöprojektiomenetelmää, joka valmistui Helsingin, Espoon ja Vantaan yhteishankkeessa keuhäällä 2022. Ennustemenetelmä perustuu demografiseen projektiomalliin, jossa alueen väestö muuttuu syntymien, kuolemien, muuttojen, asuntorakentamisen ja ikäluokkien vanhenemisen seurauksena.

Uusi väestöennuste tehdään vuosittain, jotta väestökehityksessä tapahtuvat muutokset voidaan ottaa huomioon mahdollisimman ajantasaisesti. On olennaisen tärkeää käyttää suunnittelussa aina uusinta väestöennustetta ja seurata ennusteiden muutoksia erityisesti suurten investointien alueilla sekä alueilla, joissa palveluverkon täyttöaste on suuri. Pitkän aikavälin tulevaisuuden arviointi on viime vuosina muuttunut hyvin haastavaksi epävarmuutta lisäävien maailmantapahtumien, kuten koronapandemian, sotien ja taloustilanteen muutosten vuoksi.

Koko kaupungin tasolla väestöennuste lasketaan tulevalle 25 vuodelle, suuralue- ja kaupunginosatasolla tulevalle 10 vuodelle. Uuden väestöennusteen laadinta aloitetaan vuosittain heti sen jälkeen, kun Kaupunkiympäristön toimiala on valmistellut uuden asuntorakentamisennusteen ja kaikki edellistä vuotta koskevat väestörakenne- ja väestömuutostiedot on saatu Tilastokeskuksesta. Väestöennusteen keskeisimmät taulukot ovat käytettävissä asiantuntijoille heinäkuussa ja ne julkaistaan elo-syyskuussa osoitteessa:

<https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/tietoa-vantaasta/tilastot-ja-tutkimukset/vantaan-vaestoennusteet>

Uusimman väestöennusteen numerotiedot ovat haettavissa myös Aluesarjojen tietotaulusta:

https://stat.hel.fi/pxweb/fi/Aluesarjat/Aluesarjat_vrm_vaenn/alu_vaenn_037o.px/

Koko kaupungin ennusteen lisäksi lasketaan erikseen ruotsinkielisen ja vieraskielisen väestön ennusteet noin kolmen vuoden välein. Ruotsinkielisen ja vieraskielisen väestön uusimmat valmistuneet raportit ovat käytettävissä osoitteissa:

<https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/tietoa-vantaasta/tilastot-ja-tutkimukset/vantaan-vaestoennusteet/vantaan-ruotsinkielisen-vaeston-ennuste>

<https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/tietoa-vantaasta/tilastot-ja-tutkimukset/vantaan-vaestoennusteet/vieraskielisen-vaeston-ennuste>

3. Taloussuunnitelman 2027–2030 toimeenpano

Kaupunkistrategia 2026–2029 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa tammikuussa 2026 ja se ohjaa toimialojen taloussuunnitelman valmistelua. Kaupunkistrategia sisältää kaupungin pitkän aikavälin tavoitteet. Talousarvion yhteydessä hyväksytyvät strategian vuositavoitteet tähtäävät pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamiseen.

3.1 Strategiaa toteuttavat muutosohjelmat

Muutosohjelmien valmistelu on käynnistynyt alkuvuodesta 2026. Ohjelmilla tähdätään muutokseen, jonka tavoitteena on pitkäjänteinen vaikuttavuus. Ohjelmat ovat poikkihallinnollisia, toimintaa ohjaavia ja ne kattavat koko strategiakauden 2026–2029.

Muutosohjelmille on nimetty omistajat kaupungin johtoryhmän sisältä sekä ohjelmajohtajat. Ohjelmilla on lisäksi johtoryhmät, joissa on edustus kaikilta toimialoilta sekä ulkopuoliset ns. advisory boardit toimintaa tukemassa. Kehittämispäällikkö koordinoi kaikkia ohjelmia. Muutosohjelmat on esitelty kaupungin johtoryhmässä ja kaupunginhallituksen seminaarissa toukokuussa 2026. Ohjelmat on lähetetty päätäjille kommentoitavaksi ja ne hyväksytään alla olevan aikataulun mukaisesti.

Talousohjelma	Elinvoima- ja työllisyysohjelma	Ympäristöohjelma	KH 1.6.2026 KV 22.6.2026
Kotoutumisen ohjelma	Myönteisen aluekehityksen ohjelma	Turvallisuusohjelma	KH 22.6.2026 KV 24.8.2026

Strategian vuositavoitteet johdetaan muutosohjelmien kautta ja ohjelmien ulkopuoliset tavoitteet käsitellään talousarvioprosessin yhteydessä kaupunginjohtajan toimialakohtaisissa budjettineuvotteluissa elokuussa 2026 sekä kaupunginhallituksen TS-neuvotteluissa marraskuussa 2026.

3.2 Talousarvion 2027 valmistelun eteneminen

Kaupunginjohtajan kehysneuvotteluissa toimialat ovat esittäneet tulo- ja menotarkastelun lisäksi tuottavuustoimet ja niiden vaikutusten arvioinnit toimintaan. Kaupunginhallitus päättää TS 2027–2030 kehiksestä 1.6.2026 kokouksessa ja se tuodaan tiedoksi kaupunginvaltuustolle 22.6.2026 kokoukseen. Taloussuunnitelman käsittely eri toimielimissä jatkuu syksyn 2026 ajan.

Toimialat valmistelevat kaupunginjohtajan elokuun budjettineuvotteluja varten esityksen, jossa tavoitteena on kehiksessä pysyminen. **Toimialoille toimitetaan valmistelusta asialista kesäkuussa.**

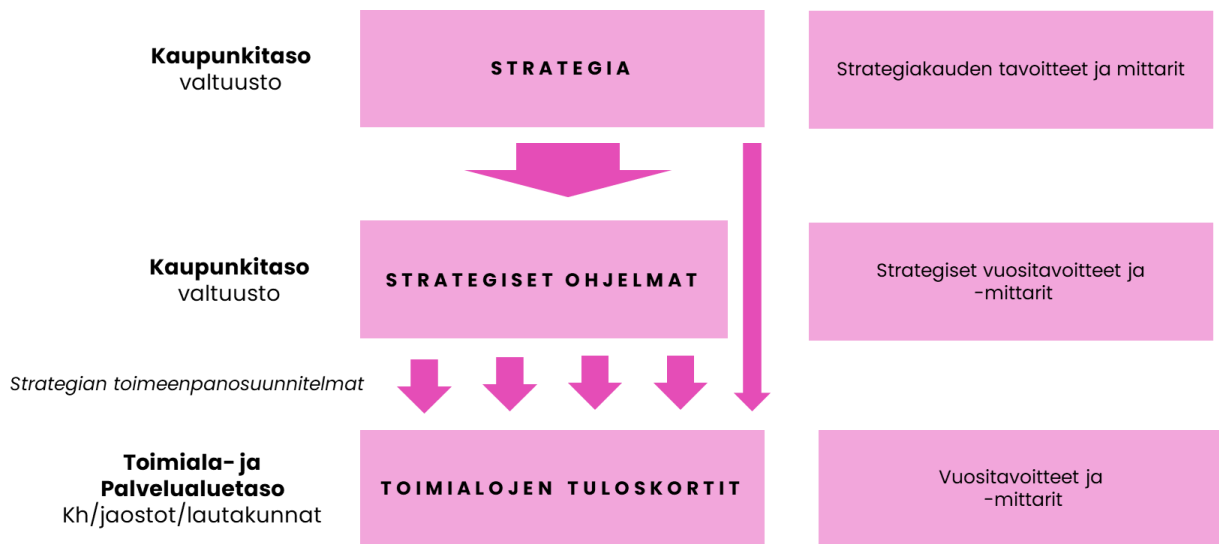
Toimialojen esitykset etenevät syyskuussa lautakuntien käsiteltäväksi. Kaupunginjohtajan esitys tasapainotetusta taloussuunnitelmasta 2027–2030 julkaistaan 28.9.2026. Esitys etenee poliittisten ryhmien neuvotteluihin 2.11.2026. Neuvottelutulos hyväksytään kaupunginhallituksessa 3.11.2026 ja se esitetään kaupunginvaltuustolle, joka tekee päätöksen taloussuunnitelmasta 2027–2030 16.11.2026. Taloussuunnitteluprosessin aikataulu löytyy laadintaohjeen alusta.

4. Talousarvion valmistelu toimialoilla

Talousarvion tehtävänä on asettaa palvelutoimintaa ja investointihankkeita koskevat tavoitteet, määrärahat ja tuloarviot. Lisäksi siinä esitetään miten rahoitustarve katetaan. Tulot ja menot budjetoidaan eri tehtäville ja investointihankkeille. Talousarvion tuloarviot ja määrärahat ovat valtuustoon nähden sitovia valtuuston päättämien sitovuustasojen mukaisesti. Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio on muita kaupungin toimielimiä sitova toimintaohje. Kaupunginvaltuuston päättämät tehtävät, vuositavoitteet ja niiden toteuttamiseen myönnetyt määrärahat ovat muutettavissa sitovuustasoltaan vain kaupunginvaltuuston päätöksellä.

4.1 Strategisten vuositavoitteiden valmistelu (ent. sitovat tavoitteet)

Strategiset vuositavoitteet ovat vuosittain valtuustossa talousarviokäsittelyn yhteydessä hyväksyttäviä toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita, jotka edistävät valtuustokauden tavoitteiden ja strategisten muutosohjelmien toteutumista vuositasolla. Ne johdetaan strategisista ohjelmista.

Strategiset vuositavoitteet vuodelle 2027 valmistellaan yhteistyössä toimialojen kanssa. Tavoitteiden mittareille valmistellaan lähtötasot (vuosi 2025, viimeisin tieto) sekä tavoitetasot vuodelle 2027. Kaupunkistrategian koordinaatioryhmä vastaa keskitetysti strategisten vuositavoitteiden valmistelusta.

Strategisia vuositavoitteita on käsitelty kaupungin johtoryhmässä 11.5.2026 ja niiden valmistelu jatkuu kaupunkistrategian koordinaatioryhmässä. Esitykset strategisiksi vuositavoitteiksi käsitellään kaupungin johtoryhmässä elokuussa.

Strategiset vuositavoitteet viedään toimialojen tuloskortteille niiden vastuiden mukaan osana toimialan TS-esitystä lautakunnalle. Käyttösuunnitelmaan liitetään toimialan ja palvelualueiden tuloskortit.

4.2 Toimialojen tuloskorttien valmistelu

Toimialojen vuoden 2027 tuloskortit valmistellaan kaupunkistrategian, strategisten ohjelmien, strategisten vuositavoitteiden (ent. sitovat tavoitteet) sekä toimialan kaupunkistrategian toimeenpanosuunnitelman ohjaamana.

Tuloskorttien tavoitteille valmistellaan mittarit sekä mittarien lähtö- (vuosi 2025, viimeisin tieto) ja tavoitetasot vuodelle 2027. Kaupunkitason strategiset vuositavoitteet sisällytetään toimialojen tuloskortteihin niiden vastuiden mukaan.

Toimialan tulokortti liitetään toimialan TS-esitykseen (lautakunta). Toimialojen ja palvelualueiden tulokortit (ml. yhteiset palvelut) valmistellaan Targetor Pro -järjestelmään.

Käyttösuunnitelmaan liitetään toimialan tulokortti ja palvelualueiden (ml. yhteiset palvelut) tulokorttien tiivistelmät. Strategiset vuositavoitteet viedään toimialojen tulokorteille niiden vastuiden mukaan. Tavoitteet ja toimenpiteet on kytkettävä määrärahoihin siten, että viimeistään käyttösuunnitelmassa strategisten vuositavoitteiden resurssit ovat määriteltyinä.

4.3 Henkilöstömenosuunnittelu ja käyttötalouden budjointi

Taloussuunnittelujärjestelmä SAP BW on avattu toimialoille 21.4.2026, jotta valmisteluun ennen kesälomia jää enemmän aikaa.

Henkilöstömenosuunnittelun laadintaa on aikaistettu alkamaan jo huhtikuussa tarkistamalla vuodelle 2027 budjetoidut toimet. HR:n ja toimialojen kanssa yhteistyössä sovittiin uudesta toimintatavasta. → **Talousohjaus ja HR on toimittanut tästä erikseen ohjeen.**

Henkilöstömenosuunnittelun 2027 sivukulut

- Palkkaperusteinen eläkemaksu on keskimäärin 21,11 %, sisältäen tasausmaksun.
- Muut henkilösivukulut yhteensä 3,48 % muodostuvat seuraavista maksuista:
  - Sairasvakuutusmaksu 1,84 %
  - Taloudellinen tuki (sosiaalivakuutusmaksu) 0,03 %
  - Työttömyysvakuutusmaksu 1,21 %
- Lisäksi henkilöstökorvaus -1,0 % vähennetään automaattisesti henkilöstömenojen laskennassa.
- Siirtyneiden toimintojen eläkemenoperusteisia maksuja ei budjetoida enää erikseen, vaan ne sisältyvät sen tilalle tulleeseen tasausmaksuun.
- Huomioitavaa on, että kunnan maksamat eläkkeet tili 412005 on käytössä henkilöstöpalveluissa, eivätkä toimialat sitä budjetoit.
- Järjestelmä laskee automaattisesti lomarahaa osuuden 5 % palkkameinoista sekä laskee kokonaisvuosipalkalle päivitetyt sivukulut edellä olevan mukaisesti.

Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimusten palkankorotukset

Kunta-alan sopimuskausi on voimassa 1.5.2025–29.2.2028. KT irtisanoi vuosille 2023–2027 sovitun palkkauksen ja palkkausjärjestelmien kehittämisohjelman ja tilalle neuvoteltiin uusi kehittämisohjelma vuosille 2026–2028. KVTES:n sekä OVTES:n G-osion osalta 1.10.2025 siirryttiin uuteen tasopalkkajärjestelmään. Sopimuksessa

on päätetty myös, että kuntien teknisen alan virka- ja työehtosopimuksesta neuvotellaan uusi sopimus TATES, joka korvaa nykyiset TS ja TTES sopimukset.

Kunta-alan palkkaratkaisun vuosien 2026 ja 2027 erät:

- 1.8.2026 yleiskorotus 2,27 %
- 1.10.2026 paikallinen järjestelyerä 0,2 % ja kehittämisohjelmaerä 0,4 %
- 1.4.2027 yleiskorotus 2,0 % ja paikallisia eriä yht. 0,8 %

→ Kunta-alan palkkaratkaisu on huomioitu keskitettynä varauksena. Talousohjaus viestittää toimialoille budjetoitavat summat ja ajankohdat.

Muut huomioitavaa budjetoinnissa

Tulojen arvioinnissa huomioidaan hinnanmuutokset asiakasmaksuista sekä arviot volyymimuutoksista. Projekteille ja hankkeille, joille saadaan rahoitusta, tulee budjetoida myös sen saamat tuet.

- Toimiala sisällyttää esitykseensä myös uusien tilojen käyttötalouteen sisältyvien aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnat.
- Ateria- puhtaus- ja muiden käyttäjäpalveluiden budjetointi. Konsernipalvelujen hankinnan ostotiimi vastaa Vantaan kaupungin ateria-, puhtaus-, aula- ja turvapalveluiden sekä posti- ja kuljetuspalveluiden keskitetystä tilaamisesta sekä sopimusten valvonnasta. Toimialat on ohjeistettu palvelujen käytön budjetointia varten.
- Muut menot budjetoidaan asianomaiseen tiliryhmään.
- Toimialojen projekteissa / hankkeissa esitetään ne hankkeet, joille on talousarvion laadintavaiheessa olemassa toteutus- tai rahoituspäätös. Myös niille hankkeille, joiden päätöksen saaminen on todennäköistä, varataan määrärahat. Toimiala budjetoit talousarviovuoden tulot ja menot.
- Sisäiset vuokrat annetaan toimialan kehityksen päälle **→ Talousohjaus lataa lasketut sisäiset vuokrat toimialojen talousarvioon toukokuun 2026 aikana. Sisäisten vuokrien muutos annetaan toimialojen kehityksen päälle.**

Toimialojen esitykset talousarvioksi on oltava tallennettuna järjestelmään ennen kaupunginjohtajan elokuun budjettineuvotteluja.

Toimialoille toimitettuja muita talousarvioon laadintaan vaikuttavia ohjeita

- Toimialojen ICT järjestelmäinvestointiesitysten sekä tulevien tietoliikenneyhteisyyksien tarpeiden esitykset tietohallinnolle. Tarkempi ohje on toimitettu toimialoille 7.2.2026.
- Voimassa olevan toimitilainvestointi- ja rakentamisohjelman tarkistaminen toimialan palveluverkon osalta. Kaupunginjohtajan ohje 18.2.2026, esitysten palautus 6.3.2026. **→ Valmistelu jatkuu hankejohtoryhmässä uuden investointimallin mukaisesti. Ensimmäisen version budjetointi elokuussa.**

4.4 Henkilöstösuunnitelman lähtökohdat

Strategiakauden 2026–2029 tavoite on, että kaupungin henkilöstömäärän kokonaiskasvu on maltillista. Koska Vantaa on kasvava kaupunki, edellä mainittuun tavoitteeseen päästään vain tekemällä aktiivisia toimenpiteitä ja valintoja, jotka nostavat tuottavuutta, määrittelevät palvelutasoa sekä siirtävät luonnollisen lähtövaihtuvuuden kautta vapautuvia vakansseja toimintoihin, joiden mitoituksesta säädetään laissa.

Strategisessa henkilöstösuunnittelussa on kaksi keskeistä osa-aluetta: henkilöstömäärä sekä strategisten kyvykkyyksien tunnistaminen.

Henkilöstömäärää priorisoidaan vapautuvien vakanssien kautta. Työtä tulee aktiivisesti järjestellä toisin. Osa vapautuvista vakansseista tulee siirtää muuhun käyttöön kuin mistä vakanssi vapautuu. Osa vapautuvista vakansseista lakkautetaan.

Jotta henkilömäärään liittyvät strategiset tavoitteet saavutetaan, edellyttää se palvelualueilla strategisten kyvykkyyksien tunnistamista. Tämä tarkoittaa asioiden uudelleenajattelua mukaan lukien sen, mikä on tehokain ja tarkoituksenmukaisin tapa tuottaa ja järjestää työtehtävät. Toimialat ja palvelualueet ylläpitävät ja kehittävät strategisia henkilöstösuunnitelmia yhdessä hr-partnerien kanssa.

Toimenpiteet vakanssin vapautuessa – ennen täyttöluvan hakemista ja rekrytointia

Vakanssin vapautuessa, ennen täyttöluvan hakemista ja korvaavan resurssin täyttöä tulee pohtia rekrytointia tarkemmin palvelualueen, toimialan ja kaupungin näkökulmasta. Täyttölupaprosessi varmistaa, että henkilöstöresurssien priorisoinnille on oma luonteva paikkansa ja ajankohtansa ennen varsinaisen täyttöluvan etenemistä. Samalla prosessi varmistaa strategisen henkilöstösuunnitelman toteutumista.

Henkilöstön kokonaismäärä sisällytetään taloussuunnitelmaan 2027–2030

Vuoden 2027 kehyksessä henkilökunnan kokonaismäärä tulee olla kehys- ja budjettineuvottelussa sovitun mukainen.

Elokuun kaupunginjohtajan toimialakohtaisten budjettineuvottelujen jälkeen palvelualuejohtajat varmistavat, että palvelualueiden vuoden 2027 henkilöstösuunnitelmaan tehdään mahdolliset budjettineuvotteluissa sovitut muutokset.

Talousarviokirjassa esitetään vakinainen, määräaikainen ja yhteensä henkilöstömäärät palvelualueittain ja toimiala yhteensä vertailuvuosina TP 2025, KS 2026 ja TA 2027.

Suunnitelmapohja löytyy Virkusta [Henkilöstö- ja koulutussuunnittelu](#)

Osaamisen kehittämissuunnitelma

Vantaan kaupungilla jokainen palvelualue laatii vuosittain lakisääteisen osaamisen kehittämissuunnitelman kaikista palvelualueen henkilöstölle suunnatusta kehittämistoimista ja koulutuksista.

Palvelualueen osaamisen kehittämissuunnitelmassa huomioidaan tavoitteet ja muutokset toimintaympäristössä ja tunnistetaan nykyisen henkilöstön osaaminen ja tarvittavat kehittämistoimet.

Suunnitelmassa arvioidaan koko henkilöstön ammatillista osaamista, mutta koulutusta ja kehittämistoimia voidaan kohdentaa tarpeen ja strategian mukaisesti talouskehityksen sisällä. Osaamisen kehittämissuunnitelma laaditaan ammatti- tai henkilöstöryhmätasolla joko ammattiryhmittäin tai yksiköittäin.

Tarkennetut ohjeet ja suunnitelmapohjat löytyvät Virkusta [Henkilöstö- ja koulutus-suunnittelu](#)

Osaamisen kehittämissuunnitelma vuodelle 2027 palautetaan HR-Palvelukanavan kautta viimeistään 28.8.2026.

4.5 Toimitilojen tarkistusprosessi ja tilojen irtisanominen

Käyttäjätöimialojen on ensisijaisesti noudatettava voimassa olevaa kaupunkitasoista palveluverkkosuunnitelmaa ja hyväksytyä investointiohjelmaa. Jatkossa investointiesitykset perustuvat uuteen investointien ohjausmalliin ja sisältyvät suuraluekohtaisiin kehittämissuunnitelmiin. Palveluverkkosuunnitelma on jatkossa osa kehittämissuunnitelmaa.

Uusia toimitiloja voidaan hankkia toimialan käyttöön ainoastaan poikkeustapauksissa, jos esim. tilan käyttö on täysin estynyt. Poikkeustapaukset tulee esittää Palveluverkkosuunnittelun workshoppeissa, jotka on järjestetty helmikuussa 2026.

Uusien tilojen kartoituksen tekee tilahallinta aina ensisijaisesti kaupungin omista tiloista ja konserniyhtiöiden tiloista. Tilahallinta ei neuvottele uusista tiloista toimialojen kanssa, vaan uusien omien ja vuokrattavien tilojen pitää sisältyä palveluverkkosuunnitelmaan ja investointiohjelmaan.

Tilahallintaan ilmoitetaan tilojen muutokset ja irtisanomiset kootusti keväisin seuraavan talousarviovuoden tilojen tarkistuksen yhteydessä. Jokaisesta irtisanottavasta kohteesta tulee tehdä kirjallinen irtisanomisilmoitus erillisellä irtisanomislomakkeella, joka toimitetaan sähköpostilla osoitteeseen toimitilat.isanointi@vantaa.fi ja toimitilapäällikölle.

- Tilahallinta on pyytänyt tarkistamaan talousarviovuodelle 2027 toimialan käytössä olevat tilat, joiden perusteella talousarvioon 2027 on laskettu tilojen sisäinen vuokra. Toimitilojen lopullinen tarkistuspyynnön palautus oli 30.4.2026.

5. Kasvun ja investointien ohjauksen malli

Vantaan kasvua on tarpeen ohjata ennakkoiden ja kestävästi, alueelliseen tietoon ja erilaisiin tarpeisiin perustuen. Kasvun ohjaamiseen on valmisteltu uuden strategian mukaisesti yhteistä investointien ohjausmallia, joka yhteensovittaa nykyistä vahvemmin yhteen maankäytön ja palveluverkon suunnittelun sekä asemakaavoituksen, infrainvestointien, talonrakennusinvestointien ja talousohjauksen prosessit. Uutta mallia sovelletaan nyt ensimmäistä kertaa talousarvion 2027 investointiosan valmistelussa.

Investointiesitykset valmistellaan vahvemmin toimialojen yhteistyönä, tavoitteena vaikuttavammat yhteishankkeet ja tilojen käytön tehostaminen mm. tilojen yhteiskäytön avulla. Huomioimme alueiden erilaiset tarpeet ja perustamme valmistelun ja päätöksenteon alueelliseen tietoon pohjautuen. Vahvistamme Vantaan vetovoimaa ja pitovoimaa kohdentamalla investointeja koulujen ja päiväkotien lisäksi alueiden vetovoimaa, pitovoimaa ja asukasviihtyvyyttä lisääviin vapaa-ajan toimintoihin.

Investointiohjelma sovitetaan talousohjauksen ilmoittamaan kehykseen. Investointikehitys on strategiassa määritelty aiempaa laajempaan kokonaisuutena, johon luetaan kaupungin ja kaupunkikonsernin investointien lisäksi myös strategiakaudella alkavat uudet ulkopuoliset vuokravastuut. Tämän kehyksen puitteissa järjestettävät palvelut määrittelevät kaupungin kasvun rajan.

Investointisuunnittelun lähtökohtana ovat suuraluekohtaiset tilannekuvat ja kehittämissuunnitelmat. Tilannekuva kokooa mm. väestön kehitystä, asuntorakentamista, investointien toteutumista, palveluverkon tilannetta ja kuntoa sekä taloutta koskevan tiedon valmistelun ja päätöksenteon pohjaksi. Kehittämissuunnitelmat puolestaan antavat suunnan alueiden kehittymiselle ja hallitulle kasvulle alueiden erityispiirteet ja tarpeet sekä taloudelliset mahdollisuudet tunnistaen.

5.1 Investointiosan valmistelu

Talousarvion 2027 ja taloussuunnitelman 2028–2030 investointiosan valmistelu on käynnistetty toimialoilla palvelutarpeen arvioinnilla ja johtoryhmien lähetekeskusteluilla. Toimialoja on pyydetty tarkastelemaan viimeisintä kaupunginvaltuuston hyväksymää (17.11.2025) toimitilainvestointiohjelmaa ja ulkoliikuntapaikkojen osalta kaupunkitilalautakunnan hyväksymää (10.12.2025) rakentamisohjelmaa oman palveluverkkonsa osalta ja priorisoimaan mahdollisia uusia hanke-esityksiä uusista tilatarpeista ja tarkistamaan hyväksytyin ohjelman esitykset erityisesti seuraavan 4 vuoden jaksolla ottaen huomioon myös uusi 10-vuotiskausi (2027–2036).

Kaupunkistrategian mukaisesti toimitilainvestointeja priorisoidaan siten, että kaupungin omien investointien, konserniyhtiöiden investointien ja strategiakaudella alkavien uusien vuokrahankkeiden yhteenlaskettu arvo on enintään 760 milj. euroa vuosina 2026–2029. Yleinen taloustilanne sekä kaupungin taloustilanne huomioiden tasoa on kuitenkin syytä vielä tästä laskea ja uusi tavoite on päästä lähemmäs 640 milj. euroa. Urheilualueinvestointeihin käytetään noin 3,0 milj. euroa/vuosi julkisen käyttöömaisuuden investointien määrärahan sisältä.

5.2 Menettelytavat ja tarve-esitykset

Investointiohjelman ja hankkeiden valmistelussa sovelletaan kaupunginvaltuuston syyskuussa 2022 hyväksymiä Kiinteistöjohtamisen linjauksia ja erityisesti 1. päämäärän ”Menettelytavat ja roolit ovat selkeitä toimitiloja hankittaessa” tavoitteita ja toimenpiteitä. Kaupungin ja konserniyhtiöiden yhteisillä linjauksilla ohjataan kaupungin tilakannan sekä kiinteistönpitoon liittyvien käytäntöjen ja toimintamallien kehittämistä. Kiinteistöjohtamisen linjaukset täydentävät kaupunkistrategian lisäksi kaupunkitasoista palveluverkkosuunnitelmaa, konserniyhtiöiden omistajapoliittisia linjauksia ja maapoliittista ohjelmaa kiinteistönpidon osa-alueilla. Vähäinen tilantarve, joka voidaan täyttää olemassa olevaa tilakantaa hyödyntäen tai uutta tilaa vuokraamalla ilman merkittäviä korjaus- ja muutostöitä, hoidetaan ao. toimialan sekä kiinteistöt ja tilat palvelualueen tilahallinnan välisenä yhteistyönä.

Tarve-esitykset tehdään kaikista uusista ja muuttuneista tilatarpeista. Tarve-esitysten tulee perustua palveluverkkosuunnitelmaan ja taloussuunnitelmaesitysten laadinnan yhteydessä tarkistettuihin toimialakohtaisiin palvelutarpeisiin. Muutosesitykset tulee perustella palvelutarpeiden tai -linjausten muutoksilla. Myös talousarviokaudella ennallaan pysyvien hankkeiden perustelut tulee vahvistaa.

Esitykset luokitellaan kolmeen investointihankeryhmään:

- uudisrakennusinvestoinnit tai vastaavien uusien vuokratila- /osaketilojen hankinta

- muutostyö- ja korjausinvestoinnit kaupungin kokonaan omistamissa toimilatarakennuksissa tai niiden piha-alueilla sekä
- muutostyö- ja korjausinvestoinnit kaupungin hallinnoimissa vuokra- ja osaketiloissa tai niihin liittyvillä piha-alueilla.

Esitykset perusteluineen tehdään myös toimialoja palvelevista infrahankkeista, eli lähinnä yleisille alueille toteutettavista ulkoliikuntapaikoista. Tämä koskee erityisesti kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan liikuntapalveluiden palvelualueetta. Toimialojen tulee investointiesityksissään ottaa huomioon investointikehitys sekä valtuuston viimeksi hyväksymä investointiohjelma. Pohjaesityksen kustannukset ja tiedossa olevat muutokset tullaan tarkistamaan keskitetysti toimitilajohtamisen puolesta koko investointisuunnitelman osalta. Toimialojen esityksiä on käsitelty helmikuussa palveluverkkosuunnittelun workshop-tilaisuuksissa ja toimialakohtaiset kirjalliset esitykset perusteluineen on toimitettu talousohjaukseen ja toimitilajohtamiseen maaliskuussa.

5.3 Muut investointien hankeryhmät

Irtaimisto budjetoidaan ensisijaisesti toimitilojen kalustamiseen sekä koneisiin ja laitteisiin. Huomioitavaa on, että investointien pienhankintaraja on 10 000 euroa (alv 0). Pienhankintarajan alittavat yksittäiset hankinnat ovat käyttötalousmenoja.

Aineettoman omaisuuden budjetoi tietohallinto.

Julkinen käyttöomaisuus ja kiinteän omaisuus budjetoidaan kaupunkiympäristön toimialalla.

Osakkeet ja osuudet budjetoidaan talousohjauksessa.

Investoinneissa noudatetaan Konsernijaoston 9.6.2025 täydennettyä suunnitelman mukaisten poistojen aikoja.

6. Toimialojen taloussuunnitelman perustelutekstit

Toimialan toiminnan kuvaus, toimintaympäristön muutokset ja keskeiset tavoitteet

- Lyhyt kuvaus toimialan toiminnasta.
- Toimintaympäristön nostot, jotka vaikuttavat toimialalla.
- Strategisten muutosohjelmien toteuttaminen talousarviovuonna 2027, nostot toimeenpanosuunnitelmasta ja **keskeiset tavoitteet**, joilla muutosta rakennetaan. Huom! Strategiset vuositavoitteet eivät sisälly tekstiosaan, vaan niistä kootaan erikseen taloussuunnitelmaan alkuun taulukko, kuten aikaisemmin sitovista tavoitteista.
- Toimialan tasapainotukset ja niiden vaikutusarviot sekä tuottavuustoimenpiteet.

Palvelualueen toiminnan kuvaus, keskeiset tavoitteet ja toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

- Lyhyt kuvaus palvelualueen toiminnasta.
- Palvelualueen **keskeiset tavoitteet**, jotka tukevat toimialan tavoitteita.
- Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen.

Henkilöstömäärät esitetään taulukkomuodossa vakinainen, määräaikainen ja henkilöstömäärä yhteensä palvelualueittain ja toimiala yhteensä vertailuvuosina TP 2025, KS 2026 ja TA 2027. HR palvelut toimittaa tiedot talousohjaukseen.

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut palvelualueittain esitetään taulukkona. Toimiala tuottaa aineistot ja toimittaa ne talousohjaukseen talousarviokirjan koontia varten.

7. Konserni kunnan talousarviossa

Kuntalain tavoitteena on ollut luoda kokonaisvaltainen näkökulma kunnan toimintaan, jolloin taloudellisen tilanteen arvioimisessa tulisi näkyä peruskunnan talouden lisäksi selkeästi myös kunnan toiminta ja vastuut kuntakonsernina ja kuntayhtymissä.

Kuntalain 6 §:n mukaan kunnan toimintaan kuuluu kaikki toiminta, jossa kunta on mukana. Kunnan oman organisaation lisäksi strategiassa on arvioitava pitkän aikavälin tavoitteita koko kuntakonsernissa, kuntien yhteistoiminnassa sekä sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvassa toiminnassa.

Valtuusto vastaa kunnan strategisesta päätöksenteosta, koko kuntakonsernin tavoitteiden asettamisesta, toiminnan ja talouden tasapainosta sekä toiminnan

arviinnista ja seurannan järjestämisestä. Kuntalain 39 §:n mukaan kunnanhallitus vastaa kunnan toiminnan omistajaohjauksesta. Omistajaohjauksella ja konserniohjeilla on huolehdittava siitä, että kunnan tytäryhteisön hallituksessa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet

7.1 Konsernin vastuut ja velvoitteet

Koska valtuuston tulee talousarviota hyväksyessä ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet, liitetään talousarvioon ja -suunnitelmaan 2027–2030 luku Kuntakonserni 2027–2030. Luvussa esitetään:

1. Konsernirakenne 31.8.2026 sekä erilaiset järjestelyt ja konsernirakenteen muutokset
2. Konsernirakenteeseen suunnitellut muutokset taloussuunnitelmakaudella 2027–2030
3. Konsernin investoinnit taloussuunnitelmakaudella 2027–2030

Investoinnit esitetään taulukkomuodossa. Taulukkoon sisällytetään kaupungin investoinnit yhteensä, merkittävien tytäryhteisöiden investoinnit yhteisöittäin, muiden tytäryhteisöjen investoinnit yhteensä sekä kuntayhtymien investoinnit TS 2027–2030 mukaisesti. Luvut esitetään omistususuuksien mukaisena osuutena yhteisön investoinneista (konsernitilinpäätöksen mukaisesti). Taulukossa tulee olla sarakkeet TP2025, TA2026, TA2027, TS2028, TS2029, TS 2030.

4. Kaupungin ja tytäryhteisöjen lainakannankehitys taloussuunnitelmakaudella 2027–2030

Lainakanta esitetään taulukkomuodossa. Taulukkoon sisällytetään kaupungin lainakanta, merkittävien tytäryhteisöjen lainakanta yhteisöittäin, muiden tytäryhteisöjen lainakanta yhteensä sekä kuntayhtymien lainakanta TS 2027–2030 mukaisesti. Luvut esitetään omistususuuksien mukaisena osuutena yhteisön lainakannasta (konsernitilinpäätöksen mukaisesti). Taulukossa tulee olla sarakkeet TP2025, TA2026, TA2027, TS2028, TS2029, TS 2030.

5. Konserniyhteisöille myönnetyt ja suunnitellut takaukset tekstinä sekä taulukkona.

7.2 Tytäryhteisöille asetettavat tavoitteet

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi asettaa tavoitteita konserniohjoille koskien tytäryhteisöjen toiminnan ohjausta

ja valvontaa. Vastaavaa menettelyä sovelletaan myös kuntayhtymän ja liikelaitos-kuntayhtymän konserniohjauksessa.

Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta ja toimintaedellytyksiä tai palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita taikka pääoman tuottovaatimuksia. Tytäryhteisölle asetettavat tavoitteet tulee pääsääntöisesti ottaa kunnan voimassa olevaan talousarvioon ja -suunnitelmaan. Tytäryhteisöjen tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsausten yhteydessä.

Kaupungin konserniohjaus ja -valvonta valmistelee tytäryhteisöille asetettavat tavoitteet osaksi Vantaan kaupungin taloussuunnitelmaa 2027–2030. Kaupunginhalituksen konsernijaoston tehtävänä on tehdä esityksiä ja antaa toimintaohjeita kaupunkikonsernin yhteisöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista. Tavoitteiden yhteydessä esitetään myös merkittävien yhteisöjen investointiohjelman sisältö. Tavoitteet tulee valmistella talousarvioneuvotteluihin mennessä.

Kaupungin konserniohjaus ja -valvonta laatii konsernirakenteen kuvauksen, muutokset konsernirakenteessa sekä taulukot kuntakonsernin investoinneista, lainakannan muutoksista sekä takauksista.

Merkittävimpiä tytäryhteisöjä koskevat tavoitteet ja investoinnit esitellään Kaupunginvaltuuston iltakoulussa 17.9.2026.

8. Toimialojen käyttösuunnitelmien ja työohjelmien hyväksyminen

Käyttösuunnitelmat ja investointien työohjelmat hyväksyy toimitielin, jonka toimivaltaan ne kuuluvat. Ne laaditaan talousarviovuodeksi ja ne toimivat kuukausiraportoinnin vertailutietoina. Kaupunginvaltuuston hyväksymästä talousarviosta annetaan täytäntöönpano-ohjeet lautakuntien noudatettavaksi.

Käyttösuunnitelmaan liitetään toimialan tulokortti ja palvelualueiden (ml. yhteiset palvelut) tulokorttien tiivistelmät. Kaupunkitasoiset strategiset vuositavoitteet vietään toimialojen tulokorteille niiden vastuiden mukaan. Toimialojen ja palvelualueiden tulokortit (ml. yhteiset palvelut) valmistellaan Targetor Pro -järjestelmään.

8.1 Talousarvion 2027 sitovuus ja raportointi

Talousarvion sitovia eriä ovat kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet ja niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Talousarvion sitovat määrärahat ja tuloarviot sekä strategiset vuositavoitteet päättää valtuusto. Ne ovat talousarvion täytäntöönpanoa ja ne esitetään vuosittain taloussuunnitelmakirjassa.

Talousarviosta laadittu käyttösuunnitelma ja investointien työohjelmat raportoidaan lautakunnille kuukausittain. Toimialojen vuositason ennuste laaditaan raportointia varten SAP BW järjestelmässä seuranta- ja mahdollisia toimenpiteitä varten.

Strategiset vuositavoitteet raportoidaan osavuosikatsausten sekä tilinpäätöksen yhteydessä.

Osavuosikatsaukset laaditaan kolmannesvuosittain, joista viimeinen on talousarvion toteumavertailu, joka laaditaan tilinpäätöksen yhteydessä. Katsauksissa arvioidaan kuluvan vuoden ennuste, jotta voidaan todeta määrärahojen ja tuloarvioiden riittävyys valtuustoon päättämien sitovuustasojen mukaisesti. → **Talousohjaus toimittaa toimialoille kirjeen osavuosikatsausten laadintaa varten.**

8.2 Strategian raportointi ja seuranta

Kaupunginvaltuustolle ja -hallitukselle raportoidaan:

- kaupunkistrategia kaksi kertaa valtuustokaudessa (väliarviointi v. 2027 loppu ja loppuarviointi v. 2029)
- talousarvion yhteydessä päätettävät strategiset vuositavoitteet osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä (kolme kertaa vuodessa)
- strategiset ohjelmat arvioidaan vuoden 2027 lopussa osana kaupunkistrategian väliarviointia

Lautakunnille raportoidaan:

- kaupunkitason strategiset vuositavoitteet ja toimialan tavoitteet osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä (kolme kertaa vuodessa)

8.3 Taloussuunnitelman laadintaa koskeva lainsäädäntö

Kuntalain 14 § mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuuston tulee päättää kuntastrategiasta, talousarviosta ja taloussuunnitelmasta, omistajaohjauksen periaatteista, varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteista, takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta sekä sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan perusteista. Valtuuston tulee päättää myös kunnan liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista.

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla mahdollinen alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan huomioida brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja talouden hoidossa on noudatettava talousarviota. Toimielin ei saa ylittää talousarviossa sille asetettua määrärahaa. Muutoksista talousarvion sitoviin eriin päättää valtuusto. Muutokset on esitettävä valtuustolle talousarviovuoden aikana.

Kuntalain 113 § mukaan kirjanpito tulee järjestää siten, että sen avulla voidaan seurata talousarvion toteutumista ja laatia tilinpäätökseen sisältyvä talousarvion toteutumisvertailu. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Kunnan tilinpäätöksestä säädetään kuntalain lisäksi kirjanpitolaissa. Kirjanpitolaissa säännösten soveltamisesta antaa ohjeet kirjanpitolaikunnan hyvinvointialue- ja kuntajaosto. Talousarvion toteutumisvertailussa esitetään erikseen käyttötalouden ja investointien toteutuminen sekä tuloslaskelma- ja rahoitusosien toteutuminen. Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen esitetään valtuuston hyväksymien sitovuustasojen mukaisesti sekä siitä laaditaan yhdistelylaskelma. Tuloslaskelma- ja rahoituslaskelmaosien toteutuminen esitetään laskelmuodossa.

Talousarviossa esitettyjen sitovien tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumista seurataan kuten tehtävät on esitetty talousarviossa. Investoinnit raportoidaan hankeryhmittäin. Kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle laaditaan osavuosikatsaukset vuosikolmanneksittain, joista viimeinen talousarvion toteutumisvertailu on osa kaupungin tilinpäätöstä. Lisäksi Talousohjaus kokoaa kuukausittain talousraportin kaupungin johdolle ja kaupunginhallitukselle (sis. kaupunki- ja toimialatasot). Raportointien aikatauluista, laadinnan ohjeista muista siihen liittyvästä löydät oheisesta linkistä Talousraportointi, ohjeet ja aikataulu

<https://vantaa.sharepoint.com/sites/intranet-taloussuunnittelu/SitePages/talousarvio-ja-raportointi.aspx>

9. Riskienhallinta

Vantaan kaupungissa riskien arvioinnin tavoitteena on tunnistaa ja arvioida tilanteet, tapahtumat tai tapahtumaketjut, jotka voivat estää saavuttamasta asetettuja tavoitteita, uhata toiminnan jatkuvuutta, aiheuttaa henkilövahinkoja tai omaisuuteen kohdistuvia menetyksiä tai vaikuttaa negatiivisesti organisaation julkisuuskuvaan sekä maineeseen. Merkittävimmiksi tunnistetuille tai muutoin toiminnan kannalta keskeisille riskeille määritetään hallintatoimenpiteet ja toimenpiteiden toteutukselle vastuutahot sekä aikataulutus. Toimenpiteiden toteutusta tulee seurata ja arvioida onko niillä saavutettu haluttu vaikutus riskin merkittävyyteen.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt päivitetyn riskienhallinnan, sisäisen valvonnan järjestämisen ja korruption ennaltaehkäisemisen periaatteet Vantaan kaupunkikonsernissa, joka on tullut voimaan 1.9.2024. Ohjeessa kuvattuja periaatteita noudatetaan Vantaan kaupungin riskienhallinnassa. Tavoitteena on varmistaa, että riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimintamalleja sovelletaan yhtenäisin perustein koko organisaatiossa. Periaatteiden tukena on Sisäisen valvonnan ohje, joka on hyväksytty 21.10.2024. Näiden lisäksi kaupunginhallitus on hyväksynyt 9.2.2026 Korruption torjuntaohjeen, jonka avulla kaupungin työntekijät voivat tunnistaa korruption eri muotoja ja kertoa havaitsemistaan väärinkäytösepäilyistä anonyymisti ilmiantokanavan kautta, omalle esihenkilölle, toimialan johdolle tai toimialan lakimiehille.

Vantaan kaupungissa riskit jaetaan strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin. Riskien tunnistamisessa ja arvioinnissa on huomioitava, että osa riskeistä on kaupunkikonsernin ulkopuolelta tulevia (esimerkiksi toimintaympäristöstä johtuvia), mutta edellä mainittujen lisäksi on tärkeää tunnistaa myös organisaation sisäiset riskit.

Riskienhallintasuunnitelman laatiminen tulee toteuttaa niin palvelualue- kuin toimialatasolla. Toimialan riskienhallintasuunnitelma pohjautuu sen palvelualueiden laatimiin riskien arviointeihin, joista tunnistetaan koko organisaation toiminnan ja tavoitteiden kannalta olennaisimmat ja merkittävimmät riskit sekä näiden riskien hallintatoimenpiteet. Toimialojen riskikorteista muodostetaan Vantaan kaupunkitasoinen riskikortti.

Riskienhallintasuunnitelman ajantasaisuus tarkastetaan kaksi kertaa vuodessa alempana olevan aikataulun mukaisesti. Aiemmin tunnistetut riskit arvioidaan tässä yhteydessä uudelleen ja erityisesti pyritään arvioimaan, onko jo toteutetuilla riskienhallintatoimenpiteillä saavutettu haluttu vaikutus riskin merkittävyyteen. Mikäli uudelleen arvioinnissa riski osoittautuu edelleen merkittäväksi, tulee pohtia, ovatko määritetyt riskienhallintatoimenpiteet riittäviä ja tarkoituksenmukaisia.

Sekä kaupungin palvelualueet, konserniyhtiöt että kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt raportoivat tunnistamistaan ja arvioimistaan riskeistä organisaationsa johdolle käyttäen tähän laatimaansa riskienhallintasuunnitelmaa. Toimialan ja konserniyhtiöiden johto käsittelee, arvioi sekä laatii näiden tietojen perusteella arvion organisaatioonsa kohdistuvista merkittävimmistä riskeistä.

Toimiala- ja konserniyhtiötasoinen riskienhallintasuunnitelma ja sisäisen valvonnan itsearviointi laaditaan uudelle Hypergene-alustalle vuoden 2026 keväästä lähtien.

29.5.2026 mennessä toimitetaan kevätkaudella päivitetty toimialatasoinen riskienhallintasuunnitelma

- Syksyllä tunnistettujen riskien uudelleen arviointi + mahdollisten uusien riskien tunnistaminen esim. toimintaympäristön muutosten myötä
- Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan selonteko osa 1 / kevätkausi = ajankohtaisiin riskikysymyksiin vastaaminen.

27.11.2026 mennessä toimitetaan syyskaudella päivitetty toimialatasoinen riskienhallintasuunnitelma sekä arvio riskienhallinnassa onnistumisesta ja haasteista, että selonteko organisaation sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelyistä.

- Riskien tunnistaminen, arviointi, vastuutus ja hallintatoimenpiteiden kirjaus.
- Tarkastellaan kuluneen vuoden kokonaisuutta ja varaudutaan tulevaan vuoteen.
- Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan selonteko osa 2 / loppuvuosi = arviot riskienhallinnan onnistumisista ja haasteista sekä sisäisestä valvonnasta vuoden 2026 aikana.
- Sisäisen valvonnan itsearviointilomakkeeseen vastaaminen, vastaus jokaiselta toimialalta ja palvelualueelta.

Vantaa
Vanda

Julkaisija
Vantaan kaupunki
Konsernijohto ja elinvoima/ Talous ja strategia